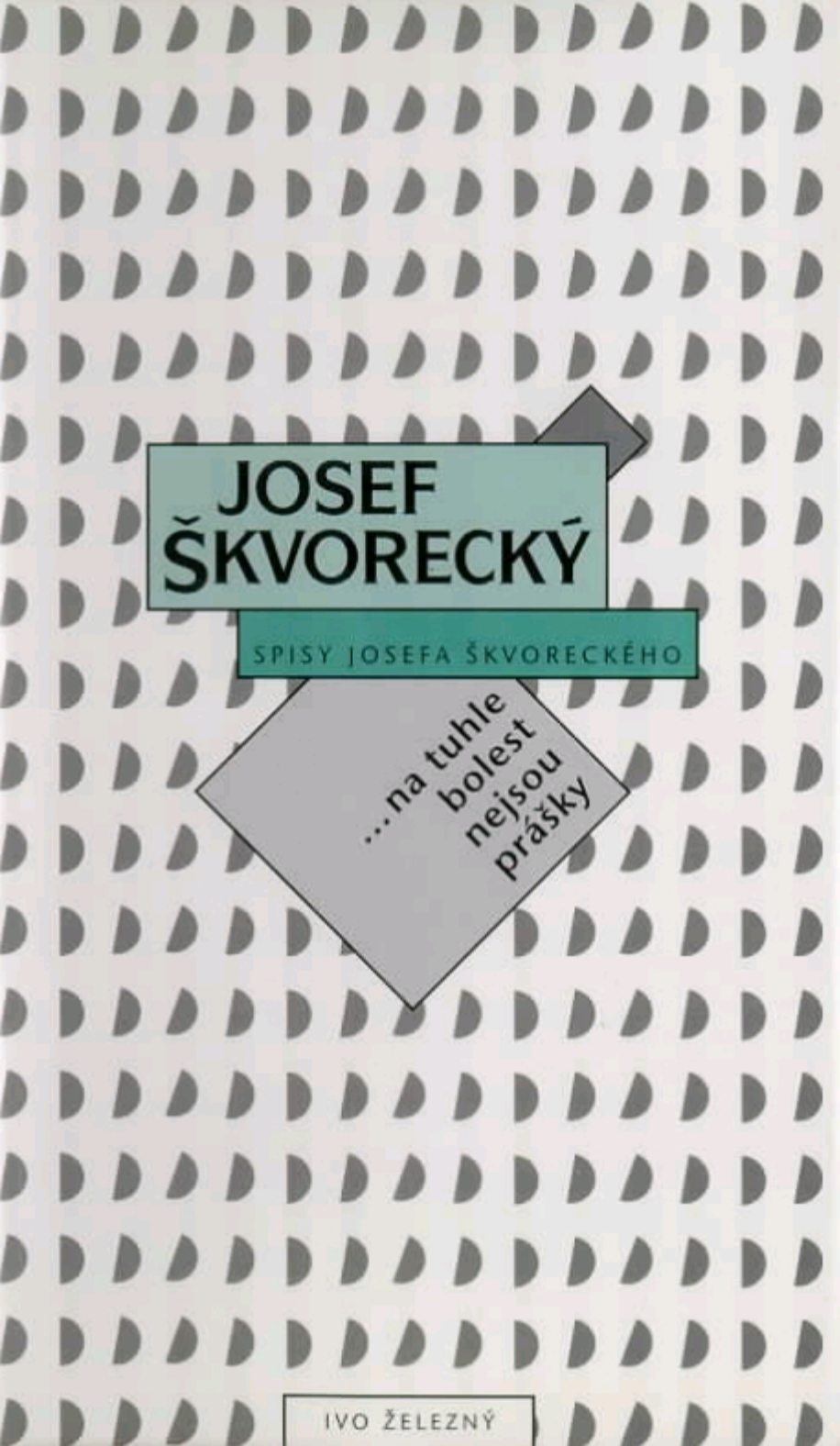

JOSEF
ŠKVORECKÝ

SPISY JOSEFA ŠKVORECKÉHO

...na tuhle
bolest
nejdou
prášky

IVO ŽELEZNÝ

SPISY JOSEFA ŠKVORECKÉHO - SVAZEK 12 -NA TUHLE BOLEST NEJSOU PRÁŠKY

Věnováno

Bohoušovi Španielovi

Jarkovi Suchému

Liboru Volnému

Obsah

• **I. DÍVKA Z CHICAGA A JINÉ HŘÍCHY MLÁDÍ**

- Gymnázium a jiné radosti
- Za války
- Marie zvaná též Dagmara
- Járinka zvaná též Irena
- Dívce z Chicaga
- Blázinec
- Poe žije

• **II. CO JSEM ČET**

- Básníkům dekadence
- Guillaumu Apollinairovi
- Jiřímu Wolkerovi
- Jaroslavu Seifertovi
- Vítězslavu Nezvalovi

• **III. NEZOUFEJTE!**

- Zpěv první
- Zpěv druhý
- Zpěv třetí
- Zpěv čtvrtý

• **IV. PO VÁLCE**

• **V. BLUES A ÓDA**

• **VI. PŘEKLADY**

- I. Překlady americké lidové poezie
- II. Překlady různých autorů

- Autorova poznámka

- Ediční poznámka

I. DÍVKA Z CHICAGA A JINÉ HŘÍCHY MLÁDÍ

... Zářivě se na mě zasmála, stiskla mi ruku, pak ji pustila, obrátila se a vyběhla po schodech nahoru, ani se neohlédla. Otočil jsem se a šel jsem zvolna k městu. Otrávenost mě přešla a cítil jsem hroznou vděčnost k Ireně. A ke všem. K celému městu, ke všem těm hezkým dívkám, co jich v něm bylo plno, a ke všem klukům a všechny jsem je miloval.

(Zbabělci, 1958)

*Vyrábí iluze
O tom zda dobře žít
Byla by diskuse*

Gymnázium a jiné radosti

-
- Někdy se nudím
- Otrok rytmu
- Dilemma
- Moje konverzace
- Divně asociovaná báseň
- Nokturno

Někdy se nudím

Někdy se nudím, když večer usínám
Někdy se nudím, když večer vzpomínám
Někdy se nudím, když den je šedivý
Někdy se nudím, když slyším hlas tklivý

Když ten hlas mluví o sedmém pádu
O spojkách, o časech, o gerundiu
Hlava se zatočí, já ztratím vládu
Nad časem přítomným, v budoucnu žiju

Potom se probudím, nudím se dál
Toužím jen po tom, abych zas spal
Sluneční paprsek pozlatí lavici
Ani se nesnažím řešit tu rovnici

Otrok rytmu

Stíny lampy nad pianem
Než bys švec řek, už je amen
Konec symfonie
Však do bubnů bije
Něčí ruka stále
A ta píseň zvláštní
V srdci zní mi dále

A i kdyby všichni lidé
Zacpali si uši
Rytmus synkop pořád bude
Hřát mou smutnou duši

Dilemma

Jako dva chrámy víry dvojí
Dva andělé nade mnou stojí
A v očích skryto tajemství
Co je láska a co je to hřích

Jsem nejistý a jsem jak smích
Jenž rychle kmitne po tvářích
Prchavý obraz v paranoji
Hned odvážný a hned se bojím

Jako dvě studny pitné vody
Mě ibklopují svými svody
Jsem mezi nima bezradný

A tak si myslím že jim řeknu
Svou pravdu a tou jim hlavy setnu:
Tys pro sudé a ty pro liché dny!

Moje konverzace

Po hlavní třídě sem a tam
Pomalů teče líný proud
To co si myslím neříkám
Říkám nač jen lze vzpomenout

Divám se dívkám do očí a sním
Příjemně s nimi rozmlouvám
Na to co říkám nemyslím
To co si myslím neříkám

Divně asociovaná báseň

Spatřil jsem křivou pustinu
Dutá oblaka jež letí
A snil jsem dlouho ve stínu
Moc krásně nadreálně změti

Nádraží zahřmělo Já ve svém zraku
Zachytil pohled neznámé z rychlovlaku
Brzo jej zahalil smradlavý kouře mrak
Rychlejší nežli láska je rychlovlak

Zde v okruhu tak sedmi mil
Já znával každou dívčinu
Do mnoha stromů srdce ryl
A potom cosi dělal ve stínu

Nokturno

Město se k spánku ukládá
Až na lenochy v kavárnách
Měsíc mě svádí k výpravám
Po tajných dívčích komnatách
Kde tajemným životem žijí
Princezny s květy magnólií

Za války

- Ich bin die Prater Mitzi
- Naděжда Nad'a Nada
- Pavel Minc - R.I.P.
- KdF blues
- Moje máma
- Světla na letišti
- Nenávist
- Ach ne

- Žalm
- Arbeitsunfähig
- Organisation Todt
- Moje krize
- Život
- Vánoce vosku
- Neplačte
- Slova

Ich bin die Prater Mitzi

Miluju hudbu kulometů
 Marie máš ráda květiny?
 Hodně podivných květů
 Rozkvetlo včera nad Vídní

Vidělas zářící aparáty?
 Jak když se měsíc roztavíp
 A jeden kamenný svatý
 Stál ráno bez hlavy

Divně vypadá
 Bezhlavý svatý
 Asi ho Bůh už nemá rád
 Že ho nechá bez hlavy státi

Mám ráda blesky
 Jeden z nich zasáhl aeroplán
 A z něho vypadl mrtvý Američan

A byl tak hezký

Naděžda Nad'a Nada

Šrapnely dohasly nad strání
 Hučení motorů slábne podvečerem
 Z chalupy mává mi
 Naděnka revolverem

Proto neříkám citoslovce
 Žijeme na těhotné sopce
 Chtěl bych s ní utéct Kterým směrem?
 Porad' mi Naděnko s revolverem!

Pavel Minc - R.I.P.

Energie
 Papouškův mozek
 Oči staré želvy
 Někdo žije

V perleťových mušlích
 Jantar Knoflíky od radia
 Tekutiny v zkumavkách rosolovají
 Kafrem voní skříňky s pinzetami

Mého strýčka sklála pneumonia

Mého strýčka ubohého Žida
Bledé tváře lazaret a prapor
Koncentrační tábor je papouškův mozek
Požírač energie

Nikdo nežije

KdF blues

Když přijde na tě neštěstí
Nemůžeš dělat nic
Docela nic pane Hughes
Ani svůj krásný šat
K Židovi odnésti

Protože není už Židů v tomhle světě
Jen mrazem plakát ožehne tě
KRAFT DURCH FREUDE Radost ze života
Radost ve vysokých botách

Moje máma

Umřela mi máma
Byla ještě mladá ale měla rakovinu

Včera jsem seděl s novinama
Tak vída už se letadla staví
Velký čtyřmotorový
Za pět miliónů Unesou tank
Deset tun bomb a dvacet lidí může letět s nima

Ale rakovina
Je pořád nevyléčitelná

Světla na letišti

Jak poraněný bombardér
Komihám nad propastí hrůz
A světla mého přistaviště mění směr
Postačí mi můj akční radius?

Nenávist

Nenávídím záři lamp a rány kladiv v továrně
Loudavé hodiny jež mjí
Každý den který promarněn
Se v bezvýznamnu svíjí

Nenávídím záři lamp a miluji slunce a sníh
Skomíravý večer ve větvích
Ulice města a telefonní přepážku
Haló
Vzpomínám na slunce
Jak se usmívalo
A žiji skromně Tiše
A hrozně málo

Ach ne

Ach ne Ta slečna už se neusměje
A v sluchátkách její smích
Už nezazní

Je válka Toť jako bych říkal zle je
A když se v ulicích
Jítro rozjasní
Je válka Šedé dny jak mlha
V nejistotu plynou
A s nimi já v své touze
Neboť nemám jinou

Žalm

Tak mnoho letadel
Už bylo sestřeleno
Tak mnoho pilotů
Už nežije
Noční tma bez světél
Už klesá na tvé jméno
Poupátko u plotu
Poesie

Milión chudáků pod zemí leží
Milión básníků rozpadá se v prach
Poesii
Už nesou na marách

Pohasla její zář
A růže uvadly
Jen růže granátů
Rozkvétají
Krvavé růže
Na shnilém zábradlí
Granáty prskají
A letos v Máji
Umřela sladká poesie

Arbeitsunfähig

Lůžko je bílé Bílá je vánice
Za oknem skleněným
Je zima Třese mnou zimnice
Jsem v moci žlutého měsíce
Přemýšlím dřímám kašlu sním

Chtěl bych být lékařem
Ale vrata university
Jsou zavřena

Přemýšlím dřímám kašlu sním
Sním kašlu dřímám přemýšlím
Bída je bez jména

Haló chtěl bych volat do naslouchátka
Slečno mohla byste milovat kostlivce?

Raději si myslím že není válka
Jsem v moci žlutého měsíce

Organisation Todt

Přemovi

Komické slunce za mraky
Podřimuje
Vítr si hraje s tuláky
Děvčatům do sukní duje
Ve městě dělá zázraky
Láká ven lidi z fabriky
A zahaleče od Metuje

Toť jaro jako podzim divné
Zítřa jdeme kopat zákopy
A tak si člověk zdlouha zívne
No my je jistě zachráníme
Od bolševické zátopy

Ať jenom spí komické slunce
Za mraky
Ať šlehá vítr nás i vojáky
Ať klátí nás chřipka a zimnice
Retka je v zubech na stranu čepice
Z očí nám kouká káznice

Jó divný je to svět

Moje krize

Večer jak půlnoc temný
Vyrostl ze země
Večer přetajemný
Pohlédl na mě

A všechna okna v městě
Se naplnila tmou
Jedno a sto a dvě stě
Temnotou tíživou

Smutnýma očima
Hledělo okno
Temně a cize
Nadešla hodina
Mojí krize

Život

Život je něco
Co my nechápeme
Život se jako nebe klene
Nad námi
Mé dámy
Nač trápit Vaše hlavičky
Vždyť tenhle život celičký
Vám je k dispozici
To jenom já

a moje duše snící
Se pořád ptá tak hloupě ptá
Proč život bolestný i život vítězí
Stejný konec má
Ale mé dámy
Jsou přece zajímavější věci tu
Tak třeba divadlo či známost z výletu
A konverzace mnohotvárná
To jenom já
a moje láska marná
Je se mnou Pořád se mnou sama
A já se ptám proč s hodinama
Prchá ten život Ten život smutný i krásný
A jenom okna uplakaná
V tikotu strojku podivně se zasní
A hledí na nebe
které se nad námi klene
Jako ten život
Který nechápeme

Vánoce vosku

Rok s rokem běží ruku v ruce
Minou tě ani nevidíš
Těším se těším na vánoce
A nesu dál svůj těžký kříž

Rok s rokem běží Střídají se
Jak listy básní lhostejných
Co píšu vždycky na vánoce
Já nejnešťastnější z nešťastných

Abych tak sponou překrásnou
Spjal čas nad časem který žiju
A abych slzou voskovou
Na papír zakáp tu bídu

Neplačte

Neplačte nad stády černých praporů
Neplačte nad oběťmi teroru
Jednou umlknou děla
A bude mír

Zas bude mír Na deset dvacet let
Vyroste nová generace
Bude se životem opíjet
A umře v nové válce

Slova

Ne O praporech nepíši
A o slávě a o vděčnosti
Šeptám svou píseň nejtišší
Svou tichou píseň o skromnosti

Jen tichá slova kolem mjí
A mluví o lásce a o naději

V níž jednou sejdeme se s nimi
Ať padli zemřeli nebo se v smrti chvějí
V té sladké zemi s pohledy pohaslými

Marie zvaná též Dagmara

*Nikoho prý nemiluje Marie
Jen jednoho co tak krásný je
A to já nejsem*

- Přerušený poetismus
- Ty
- Mariin vkus
- Optický klam
- Dva akrostichy pro Mollynu
- Kolovrátek krutosti
- Akrostich pro soka v lásce
- Koledy koledy Marie
- Marie abys nepodlehla umění
- Parafráze
- Teorie relativity
- Východisko
- Slunéčko sedmitečné
- Na rozloučenou
- Adieu Marieu

Přerušený poetismus

Po nábreží
Slunce hoší a dívky
Řeka starý muž
Vzduch březí

Mušelinová záclona
Silnice pokrytá prachem
Marie má nové šaty
Hvězdy temná opona

Koukej ty mnohoslibné úsměvy!
Večer ve zlatých vlasech
Komáři v posledních paprscích dovádí
Řeka rozlité růžové stříbro
Slunce umírá

A Kočandrlé si Máňu odvádí

Ty

Karmínem barvíš svoje lice
Oči máš
Jak chobotnice

Mariin vkus

Mé Marii se hrozně líbí
Mé falešné a marné sliby

Nechávám ji však na tom omylu
Mně se zas líbí ona z profilu

Má na neděli šaty ze sametu
Voní jak náruč orchidejí v květu

Jdem do kostela na kázání
A Marie se před oltářem sklání

Pak líbáme se na procházce
Marie upřímná a já ve falešné masce

Optický klam

O čempak sníš
Barový spáči?
Že vidíš zlato?
Mýlíš se spáči
To jsou jen vlasy
Marie na pavlači

Dva akrostichy pro Mollynu

Mnohotvárně se usmíváš
A v očích plných stínů
Radostné šedé světlo máš
Užaslým zrakům ukrýváš
Štíhlost své krásy v krepdešínu
Krásy z níž skoupě rozdáváš
Abych já toužil sloužil hynul

Miluju tě když svádíš nevinné
Azurná hvězdo nemravnosti
Radosti hade krásko modříne
I já jsem plný zvráceností
Elegantních tvých nepravostí

Kolovrátek krutosti

Z myšlenek mých odvíjí se
Nít již láska říkájí
Snuju ji jen pro Marii
S věčně stejnou nadějí

Ta se koukne nitku vezme
Do svých něžných prstíčků
Usměje se Sladce řekne
Koukej zmizet Daníčku!

Akrostich pro soka v lásce

Ach staré kouzlo akrostichu
Obrací v prach mou poetickou pýchu
A v něžných písmenkách se mění
Radost i bolest v zapomnění

Jež klade listy na tvá víčka
Když za ranního kuropění
Zadumán hledíš do měsíčka:

Možná že sny se stále vrací
A proměněny v ideály
Radostně plynou v perturbaci
Imaginárních saturací
Elipsou snění v níž se ztrácí

Ba v níž se neustále ztrácí
Opět a opět se vracejíce
Užasle v nové permutaci
Šepotem tiše ševelíce:

Ach jsme jen sny A máme bledé líce

Koledy koledy Marie

Přijde přijde Ježíšek
Přinese hvězdičku
Velikej bílej stromeček
Pro tebe Daníčku!

Můj milej Ježíšku
Já nechci hvězdičku
Ani ten velkej stromeček
Já chci Máničku!

Mlč kluku povídá Ježíšek
Já ti dám Máničku!
Co bys chtěl? Tady máš stromeček
Buď rád žes rád a nehuč Daníčku!

Marie abys nepodlehla umění

On bude mluvit o umění
(Umění tot' co se změní
V cokoli jsi-li dojatý)
A bude tě zvát do chaty

A tam tě bude malovati
A za ruku tě něžně brátí
A šeptat hlasem který chví se
Ó jak jsi krásná večernice!
A potom tiše klesnou štětce
A ty s nima do katalepse

Proto: Nedej se malovati!
(Malovati = milovati)
A nechoď s ním do té chaty!

Parafráze

Bolest mi padá na víčka
Velikou touhou a lítostí stůňu
Což nepřijde tvá hnědá dušička

Usednout do mého člunu?

Teorie relativity

Neupadejte do mystiky
Nevěřte přísloví
Pravda je co tvé granátové rtíky
Potichu napoví

Nevěřte sladkým okamžikům
Změní se k nepoznání
Nevěřte ani granátovým rtíkům
Pravda je věčné lhaní

Východisko

Kde tvůj smích doznívá tam hledám východisko
Myšlenek které po visutém mostě
Imaginace proudí V nich ty jsi tak blízko
Tak blízko u mne moje jediná

Tak blízko jsi že celý tento svět
Pomalů mizet začíná
A ty mi dáváš zapomnět
Že tvoje láska není má

Pak jsi už jenom ty a nikdo jiný tu
V mém druhém lepším světě
Jen ty a slunce v zenitu
A já jenž miluje tě

Slunéčko sedmítečné

Je to slunéčko!
Poletí do nebe!
To že moje ze všech nejmilejší
Myslím jen na tebe

Je to slunéčko!
Do pekla poletí!
To že moje ze všech nejmilejší
Jsi moje prokletí

Na rozloučenou

Jen ještě jednou říci ti to
Než konvenčně se rozejdem
Než umře dnešní nostalgické léto
A smutný podzim skryje zem
Že jenom tahle láska končí
Že Láska nekončí

Adieu Marieu

Rádi vzpomínáme na své lásky
Zdá se nám že dvakrát žijeme
Když jsme s nimi chodívali na procházky
Ach to byly chvíle příjemné!

Jedna za druhou jdou naše lásky

Já měl lásek že to bylo k zlosti
Rychle otáčela se má rafije
Já se namiloval do sytosti
Za časů své dívky Marie
Jenže ty už patří minulosti

Černé skryši duté lebky mé

Járinka zvaná též Irena

*Ó růžové milostné dopisy
Srdíčka sladší než ananas
Až já vás dnes večer napíši
Ty věty tiché a nejtišší
Do ohně hodím vás*

- Poštovní přepážkaPoštovní úřad
- Horolezecká báseň
- Akrostich pro Irenu
- Nepravdivá báseň pro ty dvě holky z Kostelce
- Fotoalbum
- Koule mistra v pětiboji
- Selhání pošty
- Šumění trávy
- Krajina kulisa

Poštovní přepážka

Opuštěností opilý
Stál jsem na poštovním úřadě
Byl jsem právě u přepážky na řadě
A řek jsem tý hezký slečně co tam seděla:
Slečno
Já vím že se to nedělá
Ale já nechci hovořit s Prahou
Ani s Brnem
Ale s váma
Ta hezká slečna zamrkala kukadlama
A povídala:
Pane!
A já jsem jí řek:
Ba ne
Nebudu vás zdržovat
Chtěl jsem vám jenom říci
Že vás mám rád

Poštovní úřad

I.
Poštovní úřad
Je tam zlatými písmeny napsáno
Bronzová vrata musí být hrozně těžká
Když jimi hezká hnědooká slečna

Každý den ráno -

Ale stokrát za den chtěl bych jimi jít
Na bedrech je nést i skrze vlnobítí
Stokrát za den před okénkem stát
Před okénkem TELEFON A TELEGRAF

II.

Slyšíte telefonní linky?
Přepážka volá mandelinky
Ach slyšte hudbu která plyne
Pod oblohou jak pod ambity

Tot' saturace sensibility
A rozkoš slova nemyslití

Byť třeba nelíbí se mnohým
Tot' horský vzduch a nostalgie rovin

Tot' elektrický náboj v baterii
Tot' zkoncentrovaný sex-appeal
Tot' touha duše mé a tepot žil

Tot' vidina a klam pro který žiji

III.

Život je hrozně těžký
Bez smyslu a bez cílů
Ta dívka u přepážky
Jak ta je smutná z profilu

Proč hledat vysvětlení
Všech našich klamných ideí
Hle! Hnědé vlásky se jí vlní
Zlehounka nad šjí

Nepátrám po tom co mě mine
Co se mnou půjde jako stín
Ty její oči jsou tak proměnlivé
V zářící velké vážnosti

Co na tom jak mě život srazí
Zda nudně nebo s fantazií
Ty rty v nichž chápou vážnost krásy
Se unaveně usmívají

Jen ať mě všechny lásky minou
Jen jednu mám Tu vážnou svatou
A její ňadra tiše dřímou
Ve bluzce pod kravatou

Tak je mi jedno kam mě vede
Život a kolik snů mi zmaří
Chci žít jen pro ty rty unavené
A pro tu vážnost v její tváři

Má lásko Jak je život kluzký
Teď teprv chápou tíhu viny